

Gudbrandsdalens Sorenskriverembeter -1731

Sør-Gudbrandsdal Tingbok nr. 17 (1694)

Røine i Fåberg 23.2.1694, fol. 1a:

Anno 1694 den 23 Febr: er Retten betiendt paa Rønne udj Faaberig Sogen ofuerverende velædle og velbyrdige Her Amptmandz Fuldmegtig Christen Lj, samt fogden Coldevins Fuldmegtig Helle Christensen. Menderne til Nefndt af laugrettet Nemblig, udj Hans Grønliens sted, Peder Præsterud, udj Lauridz Grønliens sted, Peder Lundgaard, Olle Hofuen, udj Tosten Studzhofues sted, Olle TorgiersRud, i Hans Kogslis sted, Mogens Ørre, Biøren Fløgstad, udj Knud Fløgstadz sted Peder Snaghol og Peder Simen-Rud.

Vold og løgn på Tollersrud:

Ingeborig Pedersdaatter tilholdende paa Tollers-rud, lader stefne Torger Hussmandz qvinde Marit Nilstdaatter formedelst hun vngeferlig fem vgger før Juhl udj 1693 aar, er indkommen til hinde, paa for er melte Tollers-rud og slaget hinde med et veetræ og spendt hinde for bringen, item kalt hinde en løgner og modere(!), der jmod til sagen at svare Comparerit bemelte Marit Nilstdaatter, og vedstaar at hun slog og spendte hinde paa Tollersrud og kalte hinde som bemelt, og det formedelst hun schal hafue beløyet hinde for velbemelte Her Oberster Rechvin, huor for hun var tilsagt at forføye sig af Her Oberstens Huus, som hun sad udj, og for hinded løgenachtighedz schyld, blef hun med Mand og fattige børn huusvild, og ydermerre beretter, at forne: Ingeborig Pedersdatter hafde gifued hinde et støche af et lagen, som hun schal hafue stollen fra Her Oberster Rechvin, og formedelst hun det iche ville vedstaae og der vdofuer blef hussvild og i v-gunst hoes Her Oberster der for slog hun hinde som forschrefuet staa, der om til prof frem: Anne Torgiersdaatter og Anne Johansdaatter, som til staar ensstemmende, at Marit Nilstdatter slog Ingeborig Pedersdaatter for hun hafde sagt v-sant paa hinde for velbemelte Her Oberster, og der vdofuer blefven huusvild, dissligeste hafde Ingeborrig Pedersdaatter ladet stefndt Pouel Olsen og Karen Larsdaatter, formedelst de hafde Randsaget hinded Kiste og hinde i fratagen en Rye og en schindfeld, j temet(?) par votter og et hampelerridz lagen /:saauelsom nogle kniplinger og andet smaa tøy som samme tid kom hinde fra - der jmod at svare vedgich Karj Larsdaatter, at hun bad Pouel Olsen at gaa med sig, og formedelst Ingeborig Pedersdaatter hafde stollen fra Her Oberster Rechvin trej teentalerchener, trej Salvetter og et lagen, som var udj hinded forvaring, og for dette hinde fra tagen, tog hun hen melte paa stefndte en Rye, en schind feld, et par vaatter og en hampelærridz lagen, saa lenge udj forvaaring, indtil hun igien fra sig lefuerdte dette Her Oberster Rechvin frastollene som for er melt, Effterdj hun schulle qvitere dette fra stollene udj hinded løn, om hun iche bekom det igien. Huor effter velbaarne Her Oberster Rechvin udj rætten fortroede Sogne præsten Her Even Andersens schrifuelse af dato 3. Decembr: nest afuigt, huor udj bemelte hæderlige mand, melder om offtbemelte qvindfolch Ingeborig Pedersdaatters løgenagtig og v-schichelig forhold, udj hans Meenighed med videre etc:

Der nest atter velbemelte velbaarne Her Obersters indleg mod samme Ingeborig Pedersdaatter, huor udj hand hinde tillegger fuldkommelig at hafue beganget tyfuerj, og hafuer været frocht-sommelig og med barn, medens hun hafuer været i hans tienniste og brød, det hand er biuder self og med 12 vidnisbyrd med deris æd vil bekreffte, Naar paa esches med mere etc: daterit 23. febr: 1694. Fogdens fuldmegtig Helle Christensen tilspurdte for ermelte qvindfolch Ingeborig Pedersdaatter, om hun hafde været frochtsommelig, som Her Oberster hinde tillegger, och huor hun er af blefven med samme foster, der til svarede hun ney, det hun alderig hafde været med barn. Saa som velbaarne Her Oberster Rechvin udj for bemelte sit indgifne indleg, dette qvindfolch Ingeborig Pedersdaatter saadan beschyldning tillegger, og

det med prof og vidnis byrd er biuder, at vil gjøre beuisligt, som til den 23. Martj først kommende bør schee, at de da sig sambtlig paa Mehlum tingstue indfinder imedlertid forblifuer qvindfolchet udj fast arrest hoes bøyde lensmanden med forsvarlig Vagt og fengsel.

Tyver og omstreifere fra Jemtland:

Lens-manden fremførte for retten en person ved Nafn Olle Mortensen, som velbaarne Her Oberster Rechvin nestleden den 17 Febr: hafuer ladet paa gribe, formedelst atschillige tyfverje, af hannem schal verre begaaet, samme persons bekiendelse er for retten som følger; At hand er baren fød udj Sund giæld i Jemtland, og om trent 56 aar gammel, beretter at hand rømbte der fra med qvinde og børn for 11 aar siden, for hand iche ville være rytter, hafuer saa opholt sig først paa Røraas udj et aars tid, og da brugte sit schoemager handverch, mens hafuer ingen pas eller beuis der om, der effter i Soller i trej aar, huor om hand fremuiser Arne Arneberigs beuis siden udj Wangs Sogen paa Hedemarchen udj 6 aar, og der hoes beretter at hand med sin qvinde Anne Sæigers daatter, med 4 børn, drog fra Wangs Sogen nestleden sommer ved St. Olstider, og foer da Sætterveyen til Aamod og Tyndset j Qvechene og Trundhiem, og opholt sig saa i Trundhiem og udj Schiørdahlen en tid lang, oc siden faret ofuer Dofre field og imellem dette fogderie, til dette sted, huor hand er vorden paa grefuen og arresterit, formedelst denne person, udj forleden vintter 1693, schal hafue verit med videre med en sin Cammerat Nafnlig Olle Hansen, som paa Hestad udj Wangs Sogen hafuer stollet en Røed scharlagens reyse kiol vnder foeret med laas, af Her oberst Rechvins Frues Slæde, der om bemelte persons bekiendelse her for retten er som effter meldet, at forschrefne hans Cammerat Olle Hansen, som da tiendte paa Helstad, staa kiolen af fruens slæde, og giembte den udj en halm scholle, og fiorten dage der effter sagde hand hannem det, da svarede denne Olle Mortensen, bed Gud beuare dig og kast kiolen fra dig paa en vey, da svarede denne anden indted, Mens der effter bad Olle Hansen denne fengslede Olle Mortensen at hand vilde schiære kiolen i støcher, og hielpe hannem at gjøre kleder der af, det hand iche vilde sambtøche, strax der effter rømtte denne anden Olle Hansen der fra og tog kiolen med sig til Qvechene i Øster dahlen, huor denne Olle Mortensen fant hannem igien, og da var kiolen og hans andet tøy hand med sig hafuende der arresterit, da Olle Mortensen der ankom, med hans velærverdighed Her Lars paa Wangs pas, sagde Olle Hansen at verre Olle Mortensens tienner, og blef saa der for med sit tøy løes gifven, Beretter saa at kiolen blef siden solt til Simen Moes Søn paa forschr: Qvechne, huor effter velbaarne Her Oberst Rechvin, for retten fremlagde en deel guld sloufer og lidzer, som hafuer sætt paa kiolen og er fundet vnder taget i det huus Olle Mortensen tilforn hafuer boet udj i Wangs Sogen, paa Farmen Eiendehler, sambt, jt støche v-blæget lerrit som Olle Mortensen beretter at hafue verret mellem foer vnder den bortstolen kiol, og det siger hand den anden schielm Olle Hansen hafuer gifued hannem, der for vden forregifuer mer velbemelte Her oberst Rechvin at denne anhæftede person Olle Mortensen schal hafue begaaet og verit med videre i atschillige grofue tyfuerier paa Hedemarchen udj Wangs Sogen, huor hand tilforn hafuer en tid lang boet, som vel af vedkommende paa sine steder blifver forklaret, og videre for Retten opliust, ellers fremsiunes for retten effter schrefne waare, som fangen Olle Mortensen hafuer med sig Nemblig en Rund edsche, med noget jern beslaug paa, huor udj findes fem krom knifue, trej Syller, en schræder Sax, 5 træ schier, nogle Sylspet, en Edsche med synaller, traa og en syering udj, en kulform, en sort qvindfolch lue, et hampelæridz handklæde, en læridz schiorte, en læridz Sæech, 3 leridz ofuer dehler, 3 leredz forkleder, et hampelæridz pudevar, trej tørkleder, en lang klud, en liden dito, 4 lin hatter, en Rund qvinde Klud, j sort klæde qvinde trøye, med fiere schiød, et par huide finger vaatter, Noch hafde hand med sig en strie Sæch, huor udj fanttes 2de mrk. graa og huid vl, 10 mrk. hamp og strye tagel, et bissmer pund Strie gaarn, en træ bolle, 2de smale strembler biørn schind, en gammel sort snørelif, med teenmaler udj, en posse med brænde steen, en øxe, og en tælle bille, en af brøt Nafuer, 2de store Jern hemper, et

gref, en hammer, 2de stolpe laser, vden nøgler, en Jern Krampe, et persejern, et støche jern, og nogle smaa gamle Jern støcher, huilchet alt her for Retten er udj Sæchen, nedlagt og der effter baade Sæchen og edschen af lenssmanden og 2de laugrettes Mend forseiglet; Huor effter en fattig Mand af Mudzdahls Annex til Øyer Sogen ved nafn Torgier Ørum, for Retten fremkommen, og vedmodelig beklaget sig at denne fengselet person Olle Morttensen hafuer nestleden Natten til den 13 Febr: opbrøt hans loffte dør og 3 kister som der stoed, og da fra denne fattige Mand stollet og bort taget som følger en half barchet hud, 2de vadmels schirtter, et par vadmelsboxer, en rød kledes-vlden-schiort, en læridz lagen, 2de leridz hand kleder, half anden Allen sort stermet, et høndes var, 16 mrk. hampetagel og nogle smaa lindhatter, og halse kluder, 13 Søf schind, nogle træ schier, og 2de træ boller, 2de allen Vadmels, og udj rede penge 1 ort 16 s., huilchet vare for vden pengene, fangen for-retten tilstaar og bekiender alt af hannem fra denne mand Torgier Ørum at være bort taget, og nedlagt paa 2de steder i lien, tuert ofuer for Gudzdals Kirche, huor den bemelte Mand Torgier Ørum, alt ofuen bemelte goedz effter fangens bekiendelse, paa de bemelte steder hafuer igien fundet, og hoes Knud Lien i Gudzdal i tvende Mændz ofuerverelse nedlagt; Mens de ræde penge hafuer fangen forødet.

oo 00 oo

Fåberg 23.3.1694, fol. 16a:

Vold og løgn på Tollersrud (forts.):

Udj den Sag imellum Her Obrister Rechvins folch, og de paa gieldende, Contra Ingeborig Pedersdaatter, som nest afvigte den 23 Febr: og til i dag den 23 Martj 1694 blef optagen. Menderne af laurettet, Nemblig Larss Grønlien, Hans Grønlien, Olle Hofverslien, Tosten Studzhofved, Hans Koxlien, Biøren Fløgstad, Knud Fløgstad og Peder Simen-rud. Der om fremstillede sig for Retten Her oberster Rechvins tienner Christen Gundersen og i Retten producerit velbemelte Her Obersters indleg for den Sag angaaende af dato Vingenes den 22 Martj 1694. Videre jnd forbemelte indlegs formalier, vidste for ermelte tienner paa hans Herres veigne, ey andet til Sagen at svare, der nest blef paa Raabt Her oberster Rechvins prof effter forskrefne 2de indlegger, det første af dato 23 Febr: 1694, og det andet daterit 22 Martj 1694, Effter att profverne blef af lensmanden Clemmed Tollers-rud 2de gang paa Raabt, og dog ey heller nogen tilstedeverende at svare paa deris veigne; Men allerniste at Her Oberster tienner fastelig paastoed dette om-rørte indlegs indhold af dato 22 Martj 1694 som forre siges, Der om er saaledis for Retten afsagt, att saas: Her Oberster Rechvins paa beraabte prof ey møder, effter for ermelte Her obersters jndleggers formalier. Saa kand ey heller forsvarligens, Ingeborg Pedersdaatter for den gang videre straf at til kiende /:vden nermere beuisligheder:/ lov games og af alt dette her vdinden passerit, fornemmes end bekiendt er, det er Gud beuist, som der vdinden dømmer; Mens hun allene indtil des i Rette lagde indlegger og Nermere beuisligheder, som lovens bogstafver er om formeldene, for blifue hid citerende og angifvende Ingeborig Pedersdaatter, paa de paa gieldene og Sag søgernis eggen tilsvar, sambt Nermere stefne maal og paa følgende dom effter loven.

Tyver og omstreifere fra Jemtland:

Udj den sag imellum Her Oberster og den jndciterede Olle Morttensen som nest afvigte den 23 Febr: passerit, der om blef her for Retten producerit af Her oberster Rechvins tienner Christen Gundersen, en beschrifvelse vnder Sorenschrifveren Randvlf og 8tte laugrettes mend deris hender, af dato 23. Febr: 1694, med der paa teignede velbemelte Her oberstens giensvar at hand med denne fengslede person Olle Morttensen, indted videre med ham at vil hafue at beschaffe huilchet hans Maytz: Foget og rættens betiendte vil self considerere, der nest

fremlagt en Missiue Her Oberster Rechvin tilschrefven, fra fogden Madz Tyberig nordensfieldz, og der udj indlagt en specification, om for ermelte Olle Morttensen og qvindes tyfverj datterit Braa den 14 Martj 1694. Fremdelis producerit lenss Mand Clemmed Tollersrud en Missiue, ham fra Her oberster Rechvin tilschrefven af dato Wingenes dj: 4de Nouembr: -93. Item en Missiue fra fogden Coldevin Angaaende hen melte tvende fengslede personer af dato Steig den 13. Martj 1694, der om er saaledis for rätten afsagt, Att effterdj Kongens foget saavel som velbemelte Her Oberster Rechvin, iche her tilstede værende, saa kand og ey heller den fange Olle Morttensens bedriffter, denne gang paa dette sted dømmer, Mens sagen der fore lov gemes paa sine vedbørlige steder, og paafølgende dom, at paa talles effter actens formalier, og j medlertid forblifver bemelte tvende fanger udj forsvarlig fengsel, som dj ved kommende som hen meltt, self er agter och tilsvare, at det kand komme til vedbørlig paa kiendelse, saa vit loven med fører.

oo 00 oo

Mæhlum tingstue 25.6.1694, fol. 19a:

Anno 1694 den 25 Junj er Retten betiendt paa Mehllum tingstue her sammesteds ofververende Kongl: Maytz: foget Cort Coldevin, menderne til nefndt af laugrettet Nemblig, Lars Grønlien, Olle Hofuerslien, Hans Kogslien, Knud Fløgstad, Hans Grønlien, Tosten Studzhofved, Biøren Fløgstad og Peder Simen-rud,

Uenighet om bruken av Hauger:

Thomas Ingebretsen stefner Halvor Halvorsen for hand vil indtrengre sig paa den gaard Hover, huilchen gaard Tomas Ingebretsen formeener sig til brugs og besiddelse, og der om i Retten fremlagt en Missiue vnder Her Major Bruns hand af dato 25 Junj 1694, Der jmod til Sagen at svare Comparerit Halvor Halvorsen, som vil ægte hen melte Soldatt Thomas Ingebretsens moder Kirstj Alfsdaatter, og der om i Retten fremlagt en bøxel Zeddell vnder Nils Jacobs: hand af dato den 8de Janv: 1694, med paastand att nyde gaarden effter for ermelte bøxel Zeddels formalier, Der om er saa ledis for Retten afsagt, effter som hen melte Encheqvinde og persons landherre, som forschr: Bøxel Zeddell vdsted hafuer, iche her til er stefndt eller kaldet, Saa kand og iche heller forsvarligens denne gang noget kiendes, forjnden landherren bekommer lovlig kald og varsel og da en huer sin Rett for beholder og paa følgende dom effter loven.

Skjøte på Alfsberg:

Hans Gudmundsen Alfsberig, indgaf et schiøde af dato 28de Augustj huor med hand lader sig til forhandle af Olluf Toresen oc Hans Torsen, sambt Anne oc Gurj Torsdaatter, trej schindz oddels goedz beliggende udj Alfsberig, effter schiødets videre indhold etc:

Skjøte på Midtjørstad:

Hagen Amundzen Jordstad indgaf et schiøde af dato 23 Janv: 1689 huor med hand lader sig til forhandle af Lauridz Kieldzen Stub, tuende huder goedz beliggende udj Jørstad i Faaberig Sogen effter schiødets videre indhold etc:

Skjøte på Skjeggstad:

Hans Jensenn Scheegestad indgaf et schiøde, huor med hand lader sig til forhandle af Lauridz Stub, en hudz schyld beliggende udj Scheggstad udj Faaberig Sogen, vden bøxel effter schiødets videre indhold etc:

oo 00 oo

Sør-Gudbrandsdalen, juni 1694, fol. 29a:

Anno 1694 den 25. 27. 29. oc 30de Junj, da Sage oc schatte ting holtes paa Mehlum, Søndstevold, Rindal oc Koldstad tingstuer, udj Faaberig, Gudzdahl, Øyer, og Ringeboe kirche Sogner, indgaf for ermelte hans Kongl: Maytz: foget effterschr: forordninger, som vnderd: for meenige almue der sammesteder blef oplæst Nemblg.

1, Forordning om schatternis paabud udj Norge for 1694 aar, huilchen bemelte hans Kongl: Maytz: allernaadigste forordning, udj Nest avvigte ting protocol for 1693 aar, ord effter andet blef indførtt, dat: den 6te Martj 1694.

2det, forordning om ofuer last oc drab at hinderis oc afverges daterit den 6te Febr: 1694.

3die, forordning om Capitaler paa lif Rentte, at optage daterit den 17 Martj 1694.

4de, forordning om kirchers schollers oc hospitallers v-Clarerede Regenschaber dat: den 6te Febr: 1694.

5te, forordning om Echeschabs løffter med Ja oc ord, dat: den 6te Febr: 1694.

6te, forordning om vexler som hans Maytz: vndersaatter imellem sig self vdgifuer oc accepterer, paa lenger tid, end loven tillader, oc siden til fremmede ofuer drager daterit den 24de Martj 1694.

oo 00 oo

Mæhlum tingstue 17.10.1694, fol. 45a:

Anno 1694 den 17 october er Retten betiendt paa Mehlum tingstue her sammesteds, ofververende K.Maytz: foget Cordt Coldevin Menderne til Nefndt af laugrettet Nafnlig Knud Fløgstad, Hans Kogslien, Peder Simenrud, Peder Simenrud, Tosten Studzhofved, Biøren Fløgstad, Lars Grønlien, Olle Hofverslien oc Hans Grønlien.

Skatterestanser og tiender:

Anno 1694 den 11. 13. 15. oc 17 october da Retten blef betient paa Bøe, Glømme, Lj oc Mehlum tingstuer, udj Ringeboe, Gudzdal, Øyer oc Faaberig kirche sogner, indgaf Kongl: Maytz: foget Nerverende Aars Restandzer, som bedrog sig udj Ringeboe penge 266 Rd. 19 s., Øyer 294 Rd. 3 ort 18 s., Gudzdal 264 Rd. 3 ort 15 s., oc Faaberig 142 Rd. 3 ort 13 s., huor imod /:effter at Restandzen udj meenige Almues tilstede verelse for Retten der samme steder blef oplæst:/ de schyldige almue ingen modsigelse hafde, oc der for tilfunden effter med hen melte Restandzernis tilhold paa forschr: tingstuer, Straxens at betalle vnder Adfæhr effter loven.

Ellers bedrager tienden sig udj forne: kirche Sogner Nemblig
Ringeboe Biug 192 tønner 5 1/2 Schiepper, Rug 1 tønne oc 1 schieppe,
Øyer, Biug 186 tønner 1/2 schieppe, Rug 4 1/2 schiepper
Gudzdahl, Biug 262 tønner 2 1/2 schieppe, Rug 1 tønne 4 1/2 schieppe,
Faaberig, Biug 239 tønner 5 1/2 schieppe, Rug 3 tønner 1 1/2 schieppe.

Leiermål:

1. Soldat Svend Hansen besofuet Marj Jørgensdaatter, for det andet Soldat Lars Paulsen besofuet Rønnoug Holen, 3die, Soldat Rasmus Balberig besofuet Berdte Nilsdaatter, fierde,

Soldatt Amund Ingebredtzen besoufuet hans fæste qvinde Gurj Pedersdaatter, disse fiere Mandz personer som er virchelig Soldatter, vnder Her Major Bruns Compagnie, møder icke for Retten, siden de effter Kongl: forordning ere frj for deris Zigter, oc til staar disse Mend Tron Aasen, Olle Hofven sambt Madz Kiellerøg, her for Retten ved deris æd, at formelte 2de qvindfolch Marj Jørgensdaatter oc Rønov Holen, icke det ringeste er eigende til deris Sichters betalling, Mens paa Berte Nilsdaatters veigne svarer Clemmed Tollersrud, at hand gaar goed for hindes Zigt, med forderligst at betalle som er 6 Rdr. Oc ellers tilstaar at Gurj Pedersdaatters Sigt med første schal blifue betalt som er 1 Rdr 12 s.

5te, Nils Olsen besoufuet Anne Johansdaatter, bege møder for Retten oc self bekiender, som Meenige almue tillige offentlig tilstoed, icke det ringeste eygende til deris Sigtens betahling, huor for Indstefnte Mandz oc qvinders personer /:vndtagen Soldatterne der er frj for Sigt oc Civil Straf effter Kongl: Allernaadigst forordning:/ saa mange som icke har at betalle deris leyermaals Sichter oc bøder med, er effter loven 6te bogs 13 Cap: tilfunden at Strafes med Fengsel paa Kroppen, som effter det høy Kongl: Rendte Cammers Erachtende oc decision udj Fogdens Regenschabers Reuision, af dato 6te Julj 1694, her for Retten fremsynet, er Anseed at schal verre med Gabestochen.

Skjøte på Suttestad I:

Velbaarne Her Oberster Reichvin lod ved Lauridz Jørstad i Retten indgifue at oplæse it schiøde paa den gaard Suttestad, beliggende i Faaberig Sogen, schyldende til hannem Aarlig 2de huder med bøxel ofuer 1/2 hud, som hand sig af Gudmund Knudzen hafuer tilforhandlet, daterit Wingenes den 21 Sept: 1694.

Skjøte på Suttestad II:

Item bemelte Gudmund Knudzens schiøde oc adkombst paa samme gaard af Her Commerci Raad Lauridz Andersen Undahl hannem med delt den 12 julj 1694.

Neste års lagrettesmenn:

Effterschrefne Mend er til Nefndt effter loven at betienne Retten, udj nestkommende 1695 aar, Nemblig Elling Hand, Peder Snaghoel, Hans Alfsberig, Peder Korsrud, Svend Ellingsberig, Peder Smedzrud, Olle Torgiersrud oc Peder Præsterud.

oo 00 oo